

IhmeSuomi

Kielletty hedelmä

Ohjaus Dome Karukoski

Suomi, 2009, K12, 98 min.

Dome Karukosken ohjaama **Kielletty elämä** kuvaa kahden vanhoillislestadiolaisen tytön elämää. Elämä turvallisessa yhteisössä alkaa tuntua tukahduttavalta, joten toinen tytöistä päättää lähteä kokeilemaan maallista elämää suurkaupungissa.

Elokvassa kuvataan maallisen ja uskonnollisen kulttuurin välistä ristiriitaa, mutta pohjimmiltaan se on kuvaus nuoruudesta ja aikuiseksi kasvamisen vaikeudesta. Elokuva käsittelee muun muassa uskonnollisten sääntöjen, yhteisön asettamien paineiden sekä auktoriteettien asemaa nuorten elämässä.

Suomea pidetään yhtenäiskulttuurina. Termillä tarkoitetaan sitä, että suurin osa suomalaisista elää melko samanlaista elämää. Suomessa on kuitenkin monenlaisia vähemmistöjä, joiden elämäntapa poikkeaa valtavirrasta. Esimerkiksi uskonnollisten vähemmistöjen arvot ja tapakulttuuri saattavat olla hyvinkin erilaisia. Elokuva pystyy kertomaan tällaisista eroista erittäin vahvasti tarinan ja henkilöhahmojen avulla.

Alla olevat tehtävät on tarkoitettu tehtäviksi elokuvan katsomisen jälkeen. Niitä on helppo muokata opettajan ja ryhmän toiveiden mukaan. Tehtävistä voi keskustella yhdessä ryhmän kanssa, mutta niitä voi tehdä myös yksin, pareittain tai ryhmissä. Monet tehtävät voi tehdä suullisesti tai kirjallisesti, ja ne sopivat myös koetehtäviksi.

KULTTUURI

Monissa elokuvan kohtauksissa kuvataan vanhoillislestadiolaisten elämää ja kulttuuria. Esimerkiksi alussa kuvataan lestadiolaisperheen aamutoimia sekä seuroja.

- Mitkä asiat paljastavat, että kyse on uskonnollisesta perheestä?
- Miten aamutoimet eroavat useimpien suomalaisten perheiden aamutoimista?
- Mitä muista kulttuurieroja huomasitte elokuvan aikana?
- Kirjoittakaa kuvaus omasta aamustanne. Mitä tapahtuu heräämisen jälkeen? Keitä tapaatte? Mitä syötte? Millainen on oman aamunne aikataulu?

EROJA

Kielletty hedelmä on täynnä erilaisia vastapareja ja rinnastuksia. Mitä elokuva haluaa sanoa seuraavista asioista? Miten itse suhtaudutte niihin? Keksittekö elokuvasta muita vastakkaisuuksia?

- Maaseutu – kaupunki
- Maallinen – uskonnollinen
- Miehet ja pojat – naiset ja tytöt
- Aikuiset – nuoret
- Yksilö – yhteisö
- Synti – hyveellisyys

HENKILÖT

Elokuvan päähenkilöt ovat Raakel ja Maria. He tulevat samanlaisesta kulttuurista, mutta kumpikin päätyy erilaiseen ratkaisuun.

- Pohtikaa, kumpaan henkilöön on helpompi samaistua? Miksi?
- Valitkaa joko Raakel tai Maria ja eläytykää hänen tilanteeseensa. Kirjoittakaa kirje, jonka Maria voisi kirjoittaa Raakelille tai päinvastoin. Keskittykää erityisesti tunteisiin, joita tytöillä on elokivan tapahtumien jälkeen.
- Valitkaa joku sivuhenkilöistä. Kirjoittakaa lyhyt kuvaus heidän luonteestaan, käytöksestään ja arvoistaan. Pohtikaa, miksi he toimivan niin kuin toimivat.

”MAAILMAA KATTOMAAN”

Elokuvassa Maria lähtee kaupunkiin kokeilemaan maallista elämää kaupungissa, vaikka Raakel varoittaa häntä, että maailma on vaarallinen paikka.

- Millaisiin vieraisiin asioihin, tapoihin ja sääntöihin tytöt törmäävät kaupungissa?
- Miten tyttöjen vanha elämä poikkeaa uudesta elämästä kaupungissa? Havainnoikaa esimerkiksi suutelemista ja seksuaalisuutta, seurustelemista, alkoholia, tanssia ja elokuvaa, rytmimusiikkia, meikkaamista ja suhdetta auktoriteetteihin.

VIDEO KERTOO MAAILMASTA

Kuvatkaa esimerkiksi kännykän kameralla lyhyitä videoita nuorten elämästä Suomessa. Voitte kuvata ne ulkopuolisen näkökulmasta, mutta voitte myös puhua suoraan kameralle tai käyttää kertojanääntä. Myös tekstityksillä on mahdollista kommentoida kuvaa. Olkaa luovia! Jakakaa aiheet etukäteen. Hyvä teemoja ovat esimerkiksi koulu, harrastukset, vapaa-aika, työ, ystävät, perhe, koti, oma huone ja omat haaveet. Keksikää tarvittaessa lisää aiheita. Jos kuvaatte muita ihmisiä, kysykää heiltä lupa.

Katsokaa videot yhdessä luokassa ja keskustelkaa niistä.

- Mitkä asiat ovat nuorille tärkeitä videoiden perusteella?
- Millaisia eroja huomasitte?
- Johtuvatko erot yksilöistä vai kulttuuritaustasta?

AIKUISTUMINEN

Aikuistuminen on tärkeä biologinen ja psykologinen tapahtuma, mutta se on välttämätön myös sosiaalisesti ja kulttuurisesti. Aikuistuminen voi näkyä esimerkiksi pukeutumisessa, käyttäytymissäännöissä ja erilaisissa oikeuksissa.

- Miten aikuisten ja nuorten roolit erosivat Kielletyssä hedelmässä? Entä omassa ympäristössä?
- Käyttäytyivätkö lestadiolaiset nuoret eri tavalla kuin maallisesta taustasta tulevat nuoret?
- Millaisia rittejä ja rituaaleja (esimerkiksi juhlia tai uskonnollisia toimituksia) liittyy aikuistumiseen Suomessa?
- Mitä oikeuksia Suomessa saa, kun nuori täyttää kahdeksantoista vuotta?
- Miten aikuistuminen tapahtuu omassa kulttuurissanne? Miten ihmisen asema muuttuu?

IKÄRAJOJA

Raakel ja Maria kokeilevat maallista ja yksilöllistä elämää uskonnollisen yhteisön ulkopuolella aikuisuuden kynnyksellä. Eri kulttuureissa on erilaisia käsityksiä, minkä ikäisenä on sopivaa kokeilla tiettyjä asioita. Pohtikaa ja keskustelkaa seuraaviin asioihin sopivista ikärajoista. Etsikää netistä myös tietoa Suomen lain mukaisista ikärajoista.

- Alkoholi
- Tupakointi
- Seurusteleminen
- Suuteleminen
- Seksi
- Naimisiin meneminen
- Äänioikeus ja äänestäminen
- Yksin asuminen
- Omasta uskonnosta päättäminen
- Autolla ajaminen
- Rahapeliä pelaaminen

ARVOT

Suomi on maallistunut valtio. Maallistumisella tarkoitetaan sitä, että uskonnolliset arvojen ja instituutioiden merkitys vähenee, ja ne korvautuvat ei-uskonnollisilla arvoilla ja maallisilla instituutioilla.

- Missä kohtauksissa uskonnolliset ja maalliset arvot törmäsivät?
- Oletteko itse törmänneet Suomessa tai jossakin muussa maassa tilanteisiin, joissa uskonto ja maallinen arvomaailma olivat ristiriidassa?
- Pohtikaa, miten esimerkiksi kouluissa pitäisi toimia tilanteissa, joissa uskonnolliset ja maalliset toimintatavat törmäävät.
- Onkos uskonto tärkeä asia suomalaisille omien kokemusten perusteella?

TASA-ARVO

Suomea pidetään tasa-arvon mallimaana, jossa miehet ja naiset ovat monessa asiassa tasa-arvoisia.

- Miten miesten ja naisten roolit poikkesivat toisistaan KIELLETTY hedelmä -elokuvassa?
- Ovatko suomalaiset miehet ja naiset tasa-arvoisia? Antakaa esimerkkejä sekä puolesta että vastaan.

TERVEHDYKSIÄ

Elokuvassa lestadiolaiset tervehtivät toisiaan sanomalla *Jumalan terve*. Erottaessa sanotaan usein *Jumalan rauhaan*. Monissa kielissä on tervehdyksiä, joissa mainitaan jumala jollakin tavalla. Esimerkiksi espanjan *adiós* vastaa suomen kielen tervehdystä *näkemiin*, mutta sananmukaisesti se tarkoittaa *jumalalle* tai *jumalan kanssa*.

- Kerätkää osaamistanne kielistä tervehdyksiä, joissa mainitaan jumala tai ne liittyvät muuten uskontoon.
- Listatkaa kaikki tervehdykset, joita käytätte omalla kielellänne. Suomentakaa ne.
- Listatkaa kaikki tuntemanne suomenkieliset tervehdykset. Löytyykö kaikille vastine omassa kielissänne?
- Voiko kaikkia listaamianne tervehdyksiä käyttää kaikkien ihmisten kanssa? Voiko esimerkiksi opettajaa tai isoäitiä tervehtiä samalla tavalla kuin parasta ystävää? Antakaa esimerkkejä.

MURTEET

Suomessa murteet ovat vuosikymmenten aikana laimentuneet, mutta siitä huolimatta murteita arvostetaan, koska ne vahvistavat paikallista identiteettiä. Murteista keskustellaan muun muassa sosiaalisessa mediassa, ja esimerkiksi sarjakuvia on käännetty eri murteille. Murteet liittyvät myös niin sanottuihin heimoihin. Toisin sanoen esimerkiksi karjalan murretta puhuvat kokevat olevansa karjalaisia ja olevansa osa karjalaista heimoa. Elokuvan Raakel ja Maria asuvat Pohjois-Suomessa Oulun seudulla. He puhuvat Oulun murretta.

Aluksi voitte testata yhdessä vaikka Ylen nettisivulla olevaa murrepeliä:

www.yle.fi/flashgame/peli/oppiminen/murteet.

- Miten Oulun alueen murre poikkeaa suomen yleiskielestä? Antakaa esimerkkejä esimerkiksi vaikeista sanoista.
- Miten oman alueenne murre poikkeaa yleiskielestä? Listatkaa esimerkkejä.
- Valitkaa jokin suomen kielen murteista ja tutustukaa siihen netissä. Lukekaa jokin artikkeli ja kuunnelkaa murrenäytteitä. Oliko murretta vaikea ymmärtää? Kirjoittakaa viisi virkettä valitsemallanne murteella.
- Onko kotikielissänne selviä murteita? Puhutteko itse jotain kotikielenne murretta? Millaisia eroja niissä on verrattuna yleis- tai kirjakieleen?
- Mitä tarkoittaa slangi? Keksikää esimerkkejä esimerkiksi nuorisoslangista.

TIETOA LESTADIOLAISUUDESTA

Etsikää vastaukset seuraaviin lestadiolaisuutta käsitteleviin kysymyksiin kirjastossa tai netin avulla.

- Mitä tarkoitetaan lestadiolaisuudella ja vanhoillislestadiolaisuudella?
- Kuinka paljon lestadiolaisia on Suomessa?
- Missä päin Suomea asuu eniten lestadiolaisia?
- Missä muualla maailmassa on lestadiolaisia?
- Mitä tarkoitetaan seuroilla ja suviseuroilla?
- Kuinka lestadiolaiset suhtautuvat musiikkiin ja muihin taiteisiin?

TIETOA ELOKUVAN TEKIJÖISTÄ

Selvittäkää, mitä tekevät seuraavat elokuvan ammattilaiset.

- Ohjaaja
- Käsikirjoittaja
- Tuottaja
- Näyttelijä
- Lavastaja
- Puvustaja
- Maskeeraaja
- Kuvaaja
- Leikkaaja

Copyright IhmeFilmi ry 2017. Tämä on IhmeSuomi-hankkeeseen kuuluva oppimateriaali. Käyttäminen, muokkaaminen ja kopiointi on sallittu IhmeFilmi ry:n kanssa järjestettyjen elokuvanäytösten ja -kurssien yhteydessä. Muuhun käyttöön on pyydettävä kirjallinen lupa IhmeFilmi ry:ltä. www.ihmefilmi.fi

IhmeSuomi-hankkeen tarkoituksena on kehittää suomalaisen elokuvan käyttämistä maahanmuuttajataustaisten nuorten opetuksessa yläkouluissa ja lukioissa. Hanke keskittyy suomalaisen kulttuurin ja suomen kielen oppimiseen, mutta samalla se tarjoaa mahdollisuuden muun muassa oman identiteetin pohtimiseen.

Tehtävät on laatinut Antti Pentikäinen.

